

[Finansministeren]

nødvendige forudsætninger for de private erhvervs fortsatte udbygning (f. eks. investeringerne inden for energi og transport). Også udbygningen af den offentlige indsats inden for højt prioriterede offentlige serviceaktiviteter kræver en udbygning af bygningskapacitet og andre faste anlæg. Hertil kommer, at udførelsen af et investeringsprojekt har gunstige virkninger for beskæftigelsen, hvorved det dog fortsat må holdes for øje, at kun de færreste projekter kan gennemføres, uden at der er en virkning på importen.

På denne baggrund må det stå klart, at valget af udvikling i niveauet for de offentlige investeringer ikke kan baseres ensidigt på ét sæt af hensyn, men må bero på flere til dels modgående betragtninger.

Under hensyntagen til den omfattende arbejdsløshed og det store underskud på betalingsbalancen har regeringen ved sammensætningen af investeringsprogrammet for de kommende år lagt meget betydelig vægt på at opnå så stor en beskæftigelse i forhold til merimporten som muligt.

Inden jeg går over til en omtale af overvejelserne omkring prioriteringen af de enkelte investeringsområder, vil jeg gøre nogle yderligere bemærkninger om de overordnede samfundsøkonomiske vurderinger.

I den offentlige debat siden planredegørelsens fremlægning har der fra flere sider været peget på, at man i overvejelserne må regne med, at væksten i produktion og beskæftigelse fortsat vil være beskeden ikke blot i de nærmeste år, men også langt ind i 1980'erne. Videre har det derfor været hævdet, at regeringens prioritering ville blive foretaget på et alt for optimistisk grundlag, og at det ikke ville være forsvarligt at lade investeringerne vokse i det skitserede omfang, når der er en betydelig risiko for, at vi skal leve med en svag økonomisk vækst – eller måske oven i købet stagnation – også ud over de allernærmeste år. Denne problemstilling blev i planredegørelsen kun omtalt forholdsvis kortfattet, men er blevet uddybet i et materiale fra budgetdepartementet, der blev udarbejdet som led i besvarelsen af den række spørgsmål, som det politisk-økonomiske udvalg har stillet i forbindelse med behandlingen af planredegørelsen.

I planredegørelsen er der for perioden 1981 til 1985 som nævnt udarbejdet både et højvækst- og et lavvækst-alternativ.

Højvækst-alternativet medfører – modsat det, som siges i mange kommentarer til rapporten – den laveste investeringsramme, fordi det her er forudsat, at en international højvækst udnyttes til at sikre både fuld beskæftigelse og et mindre overskud på betalingsbalancens løbende poster. Kun gennem overskud på de løbende poster bliver det muligt at påbegynde en nedtrapning af udlandsgælden.

Fremskaffelse af overskud på betalingsbalancen kræver både store erhvervsinvesteringer og en betydelig produktion i konkurrenceerhvervene, hvilket levner forholdsvis beskeden plads til andre efterspørgselskomponenter som f. eks. de offentlige investeringer.

Det forekommer imidlertid ikke sandsynligt, at man vil anlægge en tilsvarende krævende betalingsbalancemålsætning i lavvækst-alternativet. Hvis betalingsbalanceunderskuddet i begyndelsen af 1980'erne er bragt ned i forsvarligt omfang og der stadig er udsigt til langvarig arbejdsløshed, forekommer det naturligt, om man til den tid udnytter en bedre valutarisk baggrund til en kraftigere beskæftigelsespolitisk indsats. Lavvækst-alternativet viser, at der under en sådan forudsætning bliver plads til flere offentlige investeringer end i højvækst-alternativet.

Men det forekommer letsindigt allerede nu at lægge op til en endnu kraftigere stigning i de offentlige investeringer. Vi har ingen sikkerhed for, at det lykkes at bringe betalingsbalanceunderskuddet ned på et forsvarligt niveau. Men hvis det lykkes – og der fortsat er udsigt til langvarige arbejdsløshedsproblemer – vil det kunne lade sig gøre at optrappe de offentlige investeringer forholdsvis hurtigt.

Det er således i den nuværende situation velbegrunder at arbejde ud fra en forsigtigt ansat investeringsramme. Derimod kan de samfundsøkonomiske omkostninger blive ganske store, hvis det skulle blive nødvendigt at bremse projekter, der er iværksat under en ramme, der er fastlagt i overkanten.

3. Prioriteringsovervejelser

Regeringen finder således, at ressourceforbruget i forbindelse med de offentlige investeringer må holdes i underkanten af den økonomiske ramme, der er opstillet i planredegørelsen.